

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . . . 3.— „ 4.50 za pol leta . . . . . 5.— „ 9.— za vsa leta . . . . . 12.— „ 18.—
Naročnine je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v petitu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisaj se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprite reklame cije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V ednosti je moč“.

Črtice iz zbornice poslancev.

(Dalje.)

Adresa.

Ob začetku vsake šestletne dobe državnega zbora čita Njegovo Veličanstvo prestolni govor.

V takem govoru pozdravlja Njeg. Veličanstvo poslance in narode, katere zastopajo isti, ter jim predočuje delo, katerega naj bi se lotili. Vsaki taki govor obseza program in namene vsakodobne vlade. Tako je letos prečitani prestolni govor obsejal program vlade grofa Badenija.

Na prestolni govor odgovarjati toliko zbornica poslancev kolikor gosposka zbornica. Ta odgovor se imenuje adresa. V istej se izražajo čustva udanosti in zvestobe do Nj. Veličanstva ter se izražajo načela in nazori poslancev, kako naj bi se vladalo in kaj naj bi se storilo.

Vsi poslanci ne mislijo jednako. Vseh 425 se ne zlože nikdar za jedno adreso. Treba gledati torej, da se dobi vsaj nadpolovična večina vseh poslancev, ako se hoče, da vlada poštevta adreso.

Razne skupine zbornice poslancev so predložile svoje načrte za adreso v to izvoljenemu odseku. Členi adresnega odseka iz skupin, sestavljenih večino zbornice poslancev, zjedini so se za jeden odgovor na cesarja in kralja, za jeden načrt adrese. Za ta načrt je bila večina členov adresnega odseka. Načrti drugih skupin so imeli le po nekoliko glasov. Tako se je v načrtu večine adresnega odseka zrcalila tudi večina zbornice poslancev. In v tem načrtu so bila povedana tudi načela, po katerih naj bi se vladalo po volji večine.

Ta načela so nekoliko različna od onih, ki jih je razvila vlada v prestolnem govoru.

Kakor hitro bi bil načrt odsekove večine vsprejet tudi v zbornici poslancev, tedaj bi vlada morala premeniti svoj program ter ga prirediti v zmislu programa večine, ali pa bi morala odstopiti

ter napraviti prostor za drugo vladu, ki bi hotela storiti to.

Vlada ni hotela storiti ni tega ni onega. Ona se je prizadevala, da bi uklonila večino, da bi leta odstopila od svoje adrese. Večina dolgo ni hotela popustiti. Ona je hotela — in to proti vladi in opozicijskim strankam —, da adresa pride v razpravo.

Opozicijske stranke so bile tudi proti adresi večine, in to deloma iz taktičnih in deloma iz stvarnih ozirov. Mnogi njih, sosebno „nemški naprednjaki“ in nemški veleposestniki, so za centralistično upravo države, večina pa za bolj federalistično. S tem je rečeno, da oni Nemci bi hoteli, da se kolikor le možno oblasti osredotočijo v centru, na Dunaju; večina pa bi hotela, da deželni zbori dobe čim več oblasti, ter da bodo kraljestva in dežele v stalni zvezi — „foedus“. Poslanci, ki težé za federalizmom, se imenujejo „federaliste“, ali tudi „autonomiste“; zato, ker težé za avtonomijo ali samopravo kraljestev in dežel. Oni, ki so za centralizem, se imenujejo centraliste.

Pred zaključkom.

Dne 1. junija je bila predzadnja seja prve sesije nove zbornice poslancev. Do tega dne ni vedel nihče, da bode to predzadnja seja, a še tega dne so vedeli to samo načelniki večine in gospoda ministri.

Tudi v tej seji so stavili Nemci vse polno predlogov za glasovanje po imenih, samo da se je tratil dan.

Posebnost te seje sti bili dve izjavi. Jedno so podali „nemški naprednjaki“. V isti so naveli točke, v katerih sta gosp. podpredsednika vitez Abrahamovič in dr. Kramar baje kršila poslovnik; rekli so tam, da če ne druzega, sta se podpredsednika pokazala nesposobnima za predsedanje; zahtevali so slednjič, naj se odredeta oba svoji častni službi.

Drugo izjavo so podali načelniki skupin večine. V tej izjavi so opravičili postopanje obeh

Nekega dne pa je bila izkušnja prevelika. Stari blagajnik je šel k zajutreku ter je proti svoji navadi pustil ključ v pisalni mizi. Risler se ni mogel ustavljati; odprl je predal, iskal, brskal med papirji — pisma ni bilo več tu; gotovo je je Žiga — morda nadejaje se slabih trenutkov — shranil še skrbneje. Risler prav za prav s svojim nevspehom ni bil nezadovoljen; le predobro je čutil, da bi mu najdeno pismo vzelo odločno resignacijo, v kateri je ostajal s takim trudom.

Čez teden je še šlo za silo; življenje je bilo znosno, kajti ves dan so izpolnovala neštene naloge za korist tvrde, ko pa je nastopila noč, je Risler nezavesten od utrujenosti padel na svoje ležišče. Nedelja pa je bila zanj brezkončna in polna muk. Tišina na dvoriščih, samotne delavnice so njegovim mislim odprle poprišče. Poskusil je delati, a nedostajalo mu je podžiganja, ki izvira iz skupnega delovanja. On sam naj bi bil priden v teh širnih delavskih prostorih, v katerih je zastalo celó dihanje! — Zatakujeni zapahi, doli spuščena okenska zagrinjala, glasne besede očeta Achillesa, ki se je na praznem dvorišču igral s svojim psom, vse je govorilo o pokoju in samotji, vse predmestje je delalo utis; po cestah, kjer je bilo le redkokrat videti mimogredočega človeka, je zvonjenje kličoča k večernicam, zvenelo melanholično, in ako je včasih, kakor daljaji odmev pariškega vrvenja,

gospodov podpredsednikov tor so jima izrekli za upanje; označili so njuni težavni položaj — ožigosali neopravičeni nemir in razdraženje opozicijskih Nemcev, kakor tudi njihovo nasilje in najgrobejšo zlorabo poslovnika, rekli so Nemcem v lice, da so osramotili parlament in državo, ter da so jedino oni krivi, da se že dva meseca zastonj trošijo denarji državljanov; slednjič so odklonili od sebe vsako odgovornost za posledice, ki utegnejo priti vsled nezaslišanega postopanja iz prešlih dnij.

Ta izjava je zadela Nemce v srce. Kričali so in žalili ministre, podpredsednika in osobito zapisnikarja dra. Ebenhocha, katoliškega Nemca, ki je prečital to izjavo.

Nekateri so se hoteli tudi opravičevati. Toda tudi podpredsednik dr. Kramar je rekel svojo ter je povsem nepričakovano pretrgal sejo za dve uri.

V teh dveh urah so se posvetovali načelniki večine in ministerski predsednik o tem, kaj je storiti nadalje. O tem pa, kar so sklenili, se ni vedelo do naslednjega dne.

Po zopetnem otvorjenju seje glasovalo se je, kakor so predlagali Nemci; nadaljeval se je prepir med njimi in predsedništvom; prečitali so se razni predlogi in interpelacije in še le zvečer se je zaključila seja. Vse je napeto pričakovalo naslednje seje. (Pride še.)

Vodovodne razmere na Notranjskem.

(Izv. dopis.)

Kranjska dežela je ločena po naravi v tri dele: v Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko. Vsaki del ponaša se svojimi čudeži, vsaki ima v sebi svoja bogastva, a zraven tega pa trpi tudi razna pomanjkanja. S tvetovnoznanimi čudeži obdarjena je naša Notranjska, a pri vsem tem pa je najrevnejši, najbolj zapuščen del Kranjske, primanjkuje ji čiste, zdrave pitne vode. Še ti studenci, še te vode, ki se nahajajo tu, razgubljajo se po razvotleni Kraševini in nasledek tega je, da trpi Kra-

sem v to tihoto prodilo ropotanje koles, lajne ali zvonček prodajalke kolačev, se je zdela tišina le še bolj gluha.

Risler je načrtaval nove skupine cvetic in peres, a med tem ko je svinčniku pustil delati, so njegove misli, ki pri tem niso imele opraviti mnogo, letale v daljavo, iskale izgubljene sreče, vzbujale nepozabne katastrofe, mu dale preživeti še jedenkrat vse njegovo mučeništvo in — ko so se slednjič vrnila k ubogemu nesrečniku, ki je še vedno sedel pri svoji risalni deski, so vprašale: „Kaj si delal o naši odsotnosti?“ — Ah, ničesar ni napravil!

O, te dolge, žalostne, mučne nedelje! Pozabiti tudi ne smemo, da je bila njegova duša polna pobožne ljudske ljubezni do posvečenih praznikov, do štirindvajseturnega pokoja, ki delavcu vrača moči in poguma. Ko bi bil šel ven, bi bil moral o pogledu na delavca, spremljanega od žene in otrok, morda na glas zahteti, a njega samostanska osamelost mu je delala druge muke, ga navdajala z obupom, z britkimi dušnimi boji samotarja, kadar bog, kateremu se je posvetil, na videz noče pripoznati njegove žrtve. Bog Rislerjev pa je bilo delo, in ker sedaj tudi v njem ni našel niti miru niti razvedrenja, je izgubil zaupanje vanje in je skoro preklinjal.

(Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši. 140

ROMAN.

— Francoski spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Njemu je šla hvala, da je imel stari tvorniški zvonec ukljub nezvočnega, tresočega glasu, kmalu zopet svojo prejšnjo moč, in dočim je vodil vse in pazil na vse, sam sebi ni privoščil niti najmanjšega odpočitka. Zmeren kakor kak učenec je pošiljal po starem Planusu zakonski dvojici Chébeovi tri četrtine svoje plače, a nikdar ni vprašal, kako se počutita. Točno vsaki dan vsakega meseca je prišel možiček po malo svoto, pri tem pa je bil nasproti staremu Žigi tako trd in prijazen, kakor se spodobi lastniku rente. Gospa Chébeova je poskusila priti do svojega zeta, katerega je pomilovala in srčno ljubila; a ko so se palme njenega turškega šala pokazale pri vratih na dvorišču, je pobegnili soproj Sidonijin.

Pogube, s katerim se je oboroževal toli srčno, je bil prav za prav le vnanja trdnost. Misel na ženo ga ni ostavila niti za hip. Kaj se je zgodilo z njo? Kaj je delala? Planusu je očital skoro, da mu ničesar ni povedal o njej. Posebno mu ni šlo iz spomina pismo, katerega ni hotel prečitati. Ne-prestano je moral misliti na to — ko bi imel poguma za to — kako rad bi si ga izprosil od Žige.

ševce pomanjkanje vode ob vsakem letnem času. Ni torej čuda, da tudi Notranji žele vodovodov, ko se že po vsej Kranjski, celo tam, kjer imajo dovolj pitne vode — gradijo vodovodi. Najno potrebna takega vodovoda je pač logaška pokrajina. Logatec je razdvojen na dve občini: Gorenji in Dolenji Logatec, ki sta dobrih 20 minut narazen. Vsacemu najmanjšemu šolarčku je že dobro znano, koliko pomanjkanje trpi revni Kras na pitni vodi ob zimskem času in še tembolj ob hudi vročini, ob poletnem času. Ako obiščeš Logatec, videl bodeš ob vsaki uri, kako ljudstvo samotež prevaža po cesti na vozeh naložene sode, katere si je tam zunaj vasi napolnilo z umazano vodo, da napaja žnjo ubogo živino, a poleg te tudi reveža-trpina, samega sebe! Pa o poletnem času to še gre, ljudstvo je dobro, potrpežljivo, ali ko je prišla kruta zima, ko je zapal visok sneg, ti uboga živina — ti ubogi kmet!

Sredi visocega snega popustiti mora z vodo napolnjeni sod, doma pa pri ogaji tajati sneg, da zamore kuhati, piti ter celo živino napajati, katera večinoma trpi žejo po zimi. Razsodni čitatelj poreče: „Pač čudni ljudje to, saj si jo lahko napelejo po lesenih cevéh na vas in imeli jo bodo pred nosom“. Da, da, predragi čitatelj, vse to je bilo. Sredi vasi so stala lesena korita, napajališča za živino, tam je dobival tudi vaščan potrebne vode. Pa kaj se je zgodilo! Naenkrat je zapovedalo c. kr. okrajno glavarstvo logaško doljenlogaškemu županstvu, da se imajo ta korita takoj odstraniti iz zdravstvenih ozirov, kajti voda je bila nezdruživa in nečista.

Sleherni si lahko misli razburjenost ljudstva. Prišel je c. kr. uradnik v spremstvu c. kr. orožnikov in korita so se odstranila. To, kar je bilo ljudstvu najpotrebnejše, odvzelo se mu je s silo in nekaterniki, ki so nekoliko oporekali tej odredbi ter le z besedo dajali duška svoji jezi, bili so kaznovani z globo 25—50 in celo 100 gld. Vzela se jim je najpotrebnejša vsakdanja pijača, in potem so morali še globo plačati. Pa kaj se hoče! Saj kmet je potrpežljiv, kmet, ta steber države, ki žrtvuje zanjo življenje in kri, ki nosi svoj v potu obraza in s krvavimi žulji zasluženi zadnji novčič v davkarijo, ki plačuje deželi ogromen davek, on molči in upa vedno na boljšo bodočnost. Gospoda po mestih si zida prekrasna, razkošna gledališča, da si nasita v njih svoje nenasitljive oči, ko kmet časih niti za sol nima, niti požirka zdrave pitne vode. Kedaj vidi ta uboga para gledališke predstave? Oj pač! Sleherni dan predstavljajo se mu žaloigre — predstave, katere rahločutnemu človeku pretresajo srce in mozeg.

Režiser vse predstave je c. kr. eksekutor. Igra je kratka! Boben zapoje in uboga para je s svojo gladno družino brez doma, brez strehe. — Žalostni prizori, a istiniti so. Sedaj je ob vse, a pri vsem tem nima niti zdrave, pitne vode.

Da se odpomore temu nedostatku, da vsled pomanjkanja zdrave, pitne vode ne nastanejo epidemične bolezni, da se omenjeni vasi, ki sti meseca avgusta 1876. l. skoraj popolnoma pogoreli vsled pomanjkanja vode — preskrbiti v slučaju požara s potrebno vodo, sklenil je že 1893. leta vse pohvale vredni in požrtvovalni občinski odbor doljenlogaški v sporazumljenju z občinskim odborom gorenjelogaškim zgraditi vodovod, ki bi preskrbljeval obe občini z zdravo pitno vodo. Pričele so se razprave v ta namen, ki so se vsled raznih ovir zavlekle do letošnje pomladi. Načrti za 5 km. dolg vodovod, ki bi preskrbljeval z vodo za sedaj le obe glavni dve vasi, namreč: Gorenji in Dolenji Logatec, bili so zgotovljeni po deželnem inženirju in stroški so bili proračunjeni na gold. 35.000.

Visoki deželni zbor [kranjski] dovolil je k zgradbi tega vodovoda 30% prispevek, tedaj gld. 10.500 z opazko, ako dovoli tudi država iz melioracijskega zaklada 50% prispevek. Kakor že po navadi, ležala je tedaj prošnja z načrti vred na deželno vlado in vis. c. kr. poljedelsko ministerstvo za 50% prispevek v nekih temnih predalih, iz katerih nikakor ni mogla na beli dan. Ljudstvo je pričakovalo nestrpnostno ugodne rešitve ter zgradbe toli potrebnega vodovoda, a vse zaman.

Mej tem oglasila so se tudi vse, popolnoma blizu ležeče vasi ter zahtevale vode. Združena vodovodna odseka premetravala sta v raznih sejah to zahtevo ter uvidela, da je popolnoma opravi-

čena. Sklenila sta, da se prvotni načrt premeni ter se mu dodenejo tudi vodorevne vasi. Načrt je bil predelan in proračun se je povišal na 77.000 gld. Res ogromna svota, a če se pomisli, da bi se taista znaša pri oddaji zgradbe znatno znižati ter bi bili dve veliki občini preskrbljeni s pitno vodo, ni tega nikakor v poštev jemati.

Ker se je vsled sklepa vis. dež. zbora mislilo, da se v kratkem zadobi tudi državna podpora, pričel je delavni vodovodni odsek takoj s predpripravami.] (Zvršetek pride.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dan 12. julija 1897.

Še huje hočejo napeti strune Italijani v Istri. Kakor da še ni bilo dovolj nasilstva, kakor da še ni bilo dovolj falzifikovanja javnega menenja, kakor da še ni dovolj trd jarm, v katerega je uprežena večina prebivalstva dežele istrske; kakor da še ni dovolj nizka stopinja, na kateri stojiti javna in politiška morala v tej nesrečni pokrajini; kakor da še ni bilo dovolj preganjanja voditeljev in dobrotnikov po gospodi toli zanemarjenega ljudstva; kakor da se na volitvah istrskih še ni dovolj izvajalo zloglasno pravilo: corrigere la fortune, katero postopanje je jednako sleparstvu in prevari — iz kratka: kakor da še ni polna mera krivice in greha, Italijani hočejo še huje napeti strune. O tem nam pričajo dogodki na občnem zboru političnega društva italijanskega za Istro, ki se je vršil te dni v Kopru. Že nekaj časa sem je bilo slutiti po namiganjih v laških listih, da nekaj vre v omenjenem društvu, ker mlajša in odločnejša struja ni zadovoljna z „mlačnim“ postopanjem „starejih“. Italijanski listi so se trudili, da bi oprali kozuh, ne da bi ga zmočili, to je: zadovoljili bi bili radi mlade in rešili ugled „starih“. Toda ni se jim posrečilo. Občni zbor je trajal le pol ure, ker se niti za odbor niso mogli sporazumeti. „Mladi“ niso hoteli odnehati. Tako jim ni preostajalo drugega nego — ne zborovati. Jedino, kar so dovršili je bilo to, da so imenovali odbor iz obeh struj, ki naj bi se posvetoval in ki naj ukrene potem potrebno, da bodo na bodočem zborovanju mogli voliti načelnitvo brez prepira. Skoro gotovo je, da se bodo morali „stari“ odločiti za koncesije „mladim“. Taktika postane potem ostrejša in struna še bolj napeta, nego je bila dosedaj. S tem pa še ni rečeno, da bode tudi bolj nevarno za nas. Prepnete strune ne dajejo najlepšega glasu od sebe, pa tudi pošijo rade. Naj le poskusijo nasprotniki, mi pa bomo gledali, da se ubranimo, kakor bomo vedeli in znali. Tolažimo se tudi s tem, da tisti, ki najbolj razsajajo, najpreje dovedejo sami sebe ad absurdum. In italijansko nadvladje v Istri je absurdno, je nezmisel, je krivica.

Dajte! Dajte! Vse za-se, a nič za druge! Tako hote Nemci, tako hote Italijani, Slovani pa molčimo! Sedaj so poslali poslanci Trentina grofu Badeniju nov načrt, kako bi se določila avtonomija italijanskega dela Tirolske. Ministerski predsednik jim je baje obljubil, da pokliče nekaj poslancev na Dunaj, da se z njimi pomeni temeljito o tem. Ako pa bi kaj takega predložili nepriljubljeni Slovenci, recimo glede združitve Slovenije, no, tedaj bi bilo to vse kaj drugega. Kajti mi smo nevarni in vsi drugi ne!

Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem prireja sedaj shod za shodom, na katerih se silno razvija misel odpora proti burnemu germanskemu navalu. Prav tako — vihar za vihar!

Nemška zdvijanost. O izgrelih v Mostu na Češkem se poroča še sledeče: Pravi uzrok nemške razburjenosti je bil ta, da so Čehi v svojem društvu „Češka beseda“ slavili spomin svojega dobrotnika pokojnega policijskega uradnika Schnell-a. Schnell, da-si nemškega pokoljenja, daroval je šolski „Matici“ 200.000 gld. Ta čin je Nemce tako razburil, da svojega sovraštva do Čehov niso mogli več brzdati in so dejansko uprizarjali izgrede, ki nimalo niso v čast njihovim „svetovnoslavni“ omiki. — No, zameriti jim z jedne strani ni, ako se pomisli: 200.000 gld. Čehom, mesto „Schulverein“ ali kaj takega! To peče, to boli! Pa da bi bili vsaj novčiči! Hm, hm!

„Veliki dan“ v Hebu. Včeraj je bil torej v Hebu veliki, napovedani tevtonski dan. Zborovanje se je sicer prepovedalo od strani oblasti: ali sešlo se jih je vendar na tisoče Germanov, peli

so „die Wacht am Rhein“, zasramovali avstrijske redarje, pili vali na avstrijske orožnike in finančarje ter vbežali na bavarska tla — in mnogo njih je moralo slediti pod ključ. To je bil veliki tevtonski dan v velikih dnevih obstrukcije za germansko krivico. — Tudi v Celovcu so se zbrali, a tam so bili mirnejši. Zadovoljili so se z resolucijo v zmislu vsenemske vzajemnosti, zahtevajočo, da se nemudoma odpravijo jezikovne naredbe.

Važna manifestacija. Tako jasnim, tako izrazitim načinom se še ni pojavilo soglasje med Avstro-Ogersko in Rusijo glede na homatije na Vstoku, kakor se je to zgodilo ravnokar. Neposredno za kolektivno noto, s katero je Rusija vspodbudila vlasti do energičnejega nastopa proti zavlačevalni taktiki turške diplomacije v pogajanjih za sklep miru, brzojavil je naš cesar sultanu, naj v njegovem lastnem interesu vendar enkrat vsprejme pogoje miru, za katere so se zjedlinili poslaniki v Carigradu. Brzojavka cesarja Frana Josipa je sicer sestavljena v jako prijateljskem tonu, ali jasna je vendar le v toliko, da je lepo razvidno izjaje, da zahteva toisto, kar zahteva ruska nota: da bodi enkrat konec lažnjivim mahinacijam turških državnikov.

Najnovejše vesti.

Odbor pol. društva „Edinost“ bode imel svojo sejo jutri v sredo popoldne ob 3. uri. Na dnevnem redu so važne stvari. Gg. odbornik in njih namestniki naj se gotovo udeleže te seje.

Mestni svet tržaški je razpravljaj v zadnjih treh sejah o proračunu. Deficit bi znašal 401.880 gld. Ker pa se nadeja mestni magistrat, da se z novimi davčnimi zakoni, ki stopijo v veljavo s 1. januarjem 1898, znatno povišajo dohodki občine, in ker hoče odložiti nekatera namerovana, toda manje nujna dela, skrčil bi se deficit na svoto 261.880 gld., kakor smo omenili že v soboto. Finančni odsek nasvetuje sledeči način za pokritje primanjkljaja: občinski davek na stanarino naj se poviša od 17 na 22%; naloži naj se 10 odstotna občinska doklada na jednostavni erarijalni davek za prepisovanja posestev toliko med živčimi, kolikor tudi vsled smrti; pristojbina za nakupovanje rakov naj se poviša za 40%. — Občinarji tržaški vedo torej sedaj, da jim bode v prihodnjem letu plačevati še več. Soditi je sicer, da tudi večina ni posebno zadovoljna s temi nasveti, ali kolikor poznamo mi osebe in razmere, lahko prorokujemo, da se gospodje že sporazumejo za večje občinske doklade, kajti se nečesto in nečesto podati na jedro racionalno pot uprave, na katero pot jih je tolikokrat že gonil gosp. Nabrgoj: na varčevanje in nižanje izdatkov. Odpravijo naj nepotrebne italijanski vspremednice po okolici, odpravijo naj razne organe po okolici, zlasti capoville, ki itak ne mislijo na drugo, nego na agitacijo in na zasledovanje poštenih domačinov, skrčijo naj za polovico drago armado nepotrebnih uradnikov na magistratu, zapirajo naj blagajne, ko prihaja kdo s predlogi za proslavo tega ali onega še živega ali že mrtvega „slavnega patrijota“, nikdar naj ne dovoljujejo podpor „legi nazionale“ in videli bodo, kako hitro bi zginil deficit iz občinskih računov, ne da bi trebalo kupičiti dolgove na dolgove in doklade na doklade.

V razpravo so posegli te dni tudi naši okoličanski svetovalci. Svetovalec Dollenz je britko tožil v generalni razpravi, da v proračunu ni prav nič poskrbljeno za okolico. Ker okoličanski zastopniki niso člani nobenega odseka, morajo porabiti to priliko in govoriti k vsem poglavjem. Govornik je oporekal, da bi okoličani sovražili italijanski jezik. Na opazko svet. Cambona, da vsa okolica plačuje le 5000 gld. čistega občinskega davka, je opomnil svet. Dollenz, da taka trditev je nezmišelnost, ako se pomisli, da šteje okolica nad 30000 prebivalcev, posestnikov, trgovcev, obrtnikov in kmetov.

V podrobni razpravi je zahteval svet. Vek. Gorjup, naj se vendar enkrat reši šolsko vprašanje v Padriču in Gropadi; svet. Dollenz je zahteval, naj se zboljša položanje postrežnikom in postrežnicam v bolnici, isti je zahteval, naj se znesek, določen za obuvala ubogim ok., učencem poviša na 600 gld., toda predlog je pal in ostane pri 500 gld.; isti svetovalec je vprašal, kedaj se ustanove toli potrebne pralnice v Rojanu in pri sv. Ivanu. Svetov. Costantini mu je odgovoril, da k sv. Ivanu bi bilo

teško navesti stvarno, ker je pritisk premajhen; svet. Luzzatto pa je priznal, da vodovodna družba pač skrbi za razne instalacije, nikakor pa se ne briga, da li ima tudi zadostno vodo. Svet. Dollenz je zahteval nadalje, da se bolje poskrbi za razsvetljavo na „Scala santa“, svet. Vatovec pa je priporočal, naj se podaljša razsvetljava od ulice Scoglio od vile Rose do hiše Pertotove. Svet. Dollenz se je potegnil za razsvetljavo jedne ulice v Barkovljah, kar se je bilo že sklenilo, a se ni izvršilo. — V razpravi o preskrbljevanju z vodo je zahteval svet. Dollenz, da se napravi iztok vode na Scala santa, pripomnivši, da so posestniki pripravljene dati 200 gid. za instalacijo; svetovalec Vatovec pa je zahteval takega iztoka na prostoru Trevisini na Vrdeli.

V razpravi o cestah in vodnjakih je zahteval svet. Dollenz, naj občina vzame v svojo obskrbo cesto s Trstenika na Opčine in je priporočal, naj se že skoro poroča o pokritju potoka v Rojanu; svet. Vatovec je priporočal gradnjo ceste na Konknel, a svet. Ivan Goriup je vprašal, zakaj ni tudi letos v proračunu svota 3000 gid. za gradnjo jednega vodnjaka v okolici, kjer je potrebna nujna. Poročevalec Verneđa je odgovoril, da se je opustilo to, ker že zidani ne odgovarjajo popolnoma. Potem je vprašal isti g. Goriup, da-li se sezida vodnjak v sv. Križu, za katerega je bila že v lanskem letu določena potrebna svota. Inž. Lorenzutti je odgovoril, da je načrt že zgotovljen.

To je že brezvestno! Zal, da je tako: naši nasprotniki se ne plašijo nobenega sredstva, ko jim gre za to, da hujskajo svoje ljudstvo proti Slovincem in Hrvatom. Nobeno sredstvo jim ni prelopovsko in tudi ne — prebedasto v doseganju tega namena. Klasičen izgled take brezvestnosti nam je podal „Piccolo“ od minolega patka. Tam stoji črno na belem v dopisu iz Milja, da se je v tamošnji okolici zbralo po noči več sto kmetov, ki so imeli — razdeljeni v dva oddelka — pravcate vaje puškami, gorjačami in kosami, da so fingirali napade na posamične kočje, vsled česar je navstal grozen strah med starčki, ženami in otroci. Ti „barbari“ da so vso noč grozili ljudem po cestah. Seveda se je to opisovalo uprav orjentalno fantazijo in tisto peklenko zlobnostjo frazeologije šarlatanov, kakoršni mi siromaki nismo kos. Ves ta grozen roman pa je v resnici obstal v tem, da je par novincev, katerim bode iti v vojaške prihodnjega oktobra, prosilo par odsluženih vojakov, naj jim kaj pokažejo o vojaškem vežbanju. Nikomur niso grozili in o kakem strahu ni bilo nikjer niti sledu. Vsa nesramnost v „Piccolu“ je imela očitno jedino ta namen, vzbujati med laškim ljudstvom domnevanje in strah, da se kmetje okolice miljske pripravljajo na kakov napad s puškami in kosami! To je hujskanje ljudstva proti ljudstvu, tako se neti narodna srditost! Mi ne poznamo primernega izraza, da bi po zaslugi ožigosali tako brezvestno početje. Celo naš „Tagblatt“ se je povspel do ostre graje na tem najnovejšem rokovanjstvu „Piccolovem“. Nemški list pravi izrecno, da vsa ta poezija nima drugega namena, nego denuncirati slovanskega soseda ter slikati nasteno vse groze bodočih spopadov, tako, da ljudstvo ne more priti do miru! Da, tako je! Tu je „Tagblatt“ vendar enkrat našel pravo besedo. In ker gospodje na Dunaju menda znajo čitati nemški, bi jih prosili, da vzamejo v roko „Triester Tagblatt“ od 11. julija t. l. — O civilizaciji nam govore vedno ta laška gospóda, v resnici pa ni drugega nego rokovanjstvo.

„Tagblatt“ je storil svojo dolžnost, tembolj opravičeno je bilo naše pričakovanje, da jo stori še nekdo drugi. Gosp. ces. kr. okrajni glavar v Kopru je od nekđaj jako „berichtigungseelig“, še celo v takih slučajih, ko to ni umestno. Tembolj začudeni smo, da to pot molči, da-si je „Piccolo“ najnovejši stvor svoje rokovanjške fantazije prestavil v območje okrajnega glavarstva koperskega. Da, tu bi bilo umestno: Ni res, da — — ni res ..... itd.

Imenovanje. C. kr. trgovinsko ministerstvo imenovalo je finančnega konceptnega vežbenika Friderika Jasilkowskega v Črnicah poštnim konceptnim vežbenikom v Trstu.

Cirilo-Methodov dar. Moški podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu so darovali pod tem

naslovom gg. Ivan Šabec veleposestnik, Fran Dolenz mestni svetovalec in dež. poslanec in dr. Simon Pertot zdravnik v Trstu po 10 kron, veleč. g. Jakob Sila katehet v Trstu, Andrej Mušič in I. Lenassi po 2 kroni, veleč. g. Anton Notar ekspozit v Plavijah 4 krone, g. Ivan Goriup mestni svetovalec in dež. poslanec na Opčinah in Ivan po 5 kron, Vzorna gospa, Urška in financer 4 krone, F. S. v proslavo prvoobhajancev slovenskih dne 7. t. m. v župni cerkvi sv. Antona novega 3 krone, veleč. gosp. Ivan Volk župnik v Bazovici 20 kron.

Za Cirilo-Methodov dar je sprejela sežanska ženska podružnica sledeče darove: Na svatbi g. Antona Pirjevca in gđe. Tončke Renčelj-Lahove je nabrala gđe. Milka Lorzi 6 kron 70 stot. Beli medvedi in medvekinje nabrali pri „črnem medvedu“ v Ljubljani 5 kron 30 stot., gospa Marija Mahorčič 2 kroni. Nekatera, da ne bi bilo še osem dni „mačka“ 1 krono. Kraška Maša v kazen, da se ni udeležila objavljenega Drenikovega izleta v Ljubljani in g. Ljudevit Dolenc po 1 krono vsak.

Duhovne vaje. Škofjski ordinarijat za Trst-Koper pozivlje velečastito duhovščino na duhovne vaje, ki se bodo vršile v Trstu (v malem semenišču) v dveh dobah: od 16. do 23., od 23. do 28. avgusta. Vsi duhovniki združenih škofij so dolžni udeležiti se teh duhovnih vaj.

Koperski Italijani so zadovoljni. Dokler je bil g. Mlekuš upraviteljem občine pomjanske, rovali so koperski Italijanaši proti njemu dan na dan po židovskih listih tržaških. Potem pa, ko je na tej občini postal vseogojnim najstrastnejši italijanski pristaš, so umolknil „moližani“. Njim je sedaj prav, gospódi na okrajnem glavarstvu v Kopru pa menda — tudi!

Ustanovni občni zbor novo ustanovljenega kolesarskega kluba „Sokol“ v Trstu se je vršil dne 10. t. m. ob mnogobrojni udeležbi slovanskih kolesarjev iz mesta in okolice in osobito iz Barkovelj.

Predsednik ustanovnega občnega zbora gosp. Al. Grebenc, je dal prečitati (pozdravivši primerno došle kolesarje) klubova pravila in vozni red, katera so bila sprejeta soglasno.

Na to se je vršila volitev novega odbora; izvoljeni so bili z vsklikom gg. dr. Josip Abram predsednikom, Vekoslav Grebenc podpredsednik, Anton Muha tajnikom, Josip Kranjc blagajnikom, Nazarij Grižon in Anton Vrabec odbornikoma; namestnikoma: Hrab. Ražem in Franjo Modic; pregledovalcema računov: Anton Toros in Seb. Čenčur.

Zahvalivši se na to novoizvoljeni predsednik v imenu odbora na izkazani časti, je prosil vse došle kolesarje, naj podpirajo odbor po svojih močeh, da doseže novo ustanovljeni klub svoj namen.

Glede letnih doneskov klubovih udov je na to občni zbor sklenil soglasno, naj znaša letni donesek rednih udov za prvo leto 12 gid. in podpornih udov 2 gid.

Konečno je zbor vsprejel na znauje in potrdil določila glede društvene oprave in znamenja, na kar je bilo zborovanje zaključeno.

Tudi mi pozdravljamo z veseljem novo slovansko društvo v Trstu ter mu kličemo: vivat, crescat, floreat!

Konsumno društvo pri Pobegih poleg Kopra priredi v nedeljo dne 25. t. m. veliko veselico z godbo, petjem, deklamacijo, igro, srečkanjem in plesom. Na tej veselici bodo sodelovala vsa pevška društva iz vse okolice koperske. Nadejati se je, da slavno občinstvo prihiti od blizu in daleč na to veselico, ter da dokaže, da ve ceniti trudapolno in mukepolno borbo neustrašenih Pobegánov! Dakle dne 25. t. m. k Pobegom!

Dragi gospodje abiturijenti! Dovršili ste dolgi in težavni tek gimnazijskega učenja in sedaj stojite na razpotju, kjer so vam odprta različna pota nadaljnega učenja, nadaljnega truda, katerim pridete do svojega cilja. Večina vas se posveti študijam na vseučilišču in tu nastopi za vas zopet nova zapreka, ker so vam deloma neznan koraki, katere morate storiti, ko pridete na vseučilišče.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ vabi v svoje področje vas, ki ste namenjeni na vseučilišče v Gradcu. Ono vam nudi mnogo časopisov v čitalnici in jako bogato knjižnico, tamburaški in pevski klub skrbi za dušovni napredek in sabljaški klub za telesni napredek. Društvo „Triglav“ je v Gradcu zbirališče vseh zavednih narodnih slovenskih di-

jakov. V njem goje dijaki sku. — Majala ter si pridobivajo onega navdušenja in one živavosti, s katero morejo v poznejšem življenju delovati v prid in blagor mile naše majke Slovenije.

Cenjeni gospodje abiturijenti! Ako se hočete poučiti o razmerah na vseučilišču, pridite sami v Gradec, obrnite se vselej do našega društva, katero je vedno radovoljno pripravljeno ustreči Vaši želji.

Žalibog, dogaja se v zadnjem času pogosto, da pridejo slovenski dijaki na vseučilišče ter pridejo v roke nemškim ali slovensko renegatskim družbam ali društvom, se bratijo žujim, a prezirajo druge slovenske dijake. Svarimo vas pred takimi družbami, kajti pri teh ljudeh si ne pridete nikakega spoštovanja ter bode te prezirani od vsakega slovenskega dijaka.

Pridite na vseučilišče z zavestjo, da hočete biti vedno narodni Slovenci ter da hočete tudi vedno tako postopati.

Do svidenja kličemo vam bratski „Na zdar“! Naslov: Triglav, Gradec, Brunngrasse 5.

Za odbor:

med. Rado Frlan,
t. č. predsednik

vir. J. Mencinger,
t. č. tajnik.

Četrta unukinja našega cesarja. Nadvojvodinja Avgusta, soproga nadvojvode Josipa Avgusta in hči bavarskega princa Leopolda in princeze Gizele, hčere našega cesarja, je dne 5. t. m. v Malem Topolczany-u srečno povila hčerko. Novorojena vojvodinja je četrta unukinja našega cesarja.

Letovišče sv. Očeta. Sv. Oče Lev XIII. preselil se je tekom zadnjih vročih dni iz dvoran Vatikana v vatikanske vrtove, kjer si je poleg stolpa Pavla IV. dal sezidati novo Vilo. Ondi dela neumorno njegov plodovit duh, dasi je papežu prepovedal zdravnik vsako naporno delo. Kakor običajno vstaja Lev XIII. ob zori, čita sv. pismo, hodi po hladnem gaju, a za tem opravlja svoje tekoča posla, o katerih mu poroča kardinal Rampolla, ter vsprejema cerkvene dostojanstvenike, s katerimi razpravlja razna cerkvena vprašanja. Noben dan ne mine, da bi se ne pogovarjal s svojimi prelati o važnih cerkvenih rečeh in tako tudi letovišče sv. Očetu ni letovišče v onem pomenu, kakor ga uživajo visoki posvetnjaki.

Proti Židom. V Tarnovu v Galiciji so se vršili veliki izgređi. Ker je neki gostilničar in žganjar sleparil vojaške, razbili so mu vse posode ter ga pretepli. Potem so vojski napadli več židovskih prodajalnic, razbili izložbe in okna sinagoge. Napadli in pretepli so z bajoneti več Židov in jednega celo ubili. — No, temu, dasi krutemu činu vojaštva se ni malo ni čuditi. Ako se pomisli, kako postopajo židje z vojaštvom v Galiciji, je le čudo, da se ni že zgodilo več nesreč. Skrajni čas bi bil, da bi tudi merodajni krogi na Dunaju preprečili grdi posel izvestnih „dobrotnikov“, kadar so ljudje v denarnih zadregah.

Henri Meilhac, znani francoski libretist, je umrl. Meilhac je bil poznani libretist Offenbachovih operet. V družbi s Hallevy-jem je napisal „Lepo Heleno“ „Frou — Frou“ (fru — fru) Cvrčka in mnogo drugih. Meilhac je bil pravi Parizan in priljubljen v vseh odličnih krogih pariških.

Proč z ljudmi in živalimi! Človeška veda in umetnost zares napredujeta tako, da utegneta v nekaterih stoletjih izpodrinuti človeka in žival. Komur se zdi, da pretiravamo, pa naj poslušaj:

Stroji so v prvi vrsti izpodrinili lep odstotek človeštva s polja industrije. Vzemimo samo šivalne stroje, ki so vzeli tisočem zaslužek; potem poljedelski stroji, ki so zapodili iz služeb marsikaterega hlapca ali deklo; stroji po tovarnah nadomeščajo na tisoče delavcev. Kaj pa še železnica in brzojav! Ljudje, ki so opravljali v minulih časih službe prenašalcev, so postali odveč, vendar se število ljudi v tem pogledu od daleč ne približuje številu konj, katere je zapodil hlapcu v krtavo deželo. Ako zasledujemo nadalje na tej poti, nahajamo nebroj iznajdeb, ki so izpodrinile človeka na različnih strokah vede in umetnosti. A tudi na polju čiste zabave se človek in žival čedalje bolj odmičeta strojem. Niti omeniti bi c i k l a, ki je tisočem konj in voznikom vzel obstanek, čeravno morda samo za nekaj časa, — vzemimo elektriko, ki se svojim zmagovalnim nastopom žuga zapoditi vse v beg. Zdaj je Edison, ta slavni elektrik, izumil način, kako popolnoma ali vsaj po velikem delu

